

ציף, צפור... / פניה ברגשטיין

ציף, צפור-כנף קלה
שיר פצחה בצחלה,
ענני-מטר שחורים
מפליגים אל ההרים.

שור, נצץ בקצה השביל
עין-אורה יפקח בגיל,
וחמה שופעה זכה
מנשקת על עליו.

וילדי צוחק בקול,
נשפכים גשמי-אתמול,
ובכל ששון וזיו,
ובכל חמדת אביב.

יום יפה / לאה גולדברג

הדורה קוראה בנחת:
"איזה יום, איזה יום!
החמה היום זורחת
כל היום! כל היום!

ואורה הטוב נוגע
בראשו של גוזלי,
אין ספק שהוא נוגע
בשבילי, רק בשבילי!"

החמול הומה בנחת:
"איזה יום, איזה יום!
החמה היום זורחת
כל היום! כל היום!

מדגדגת בקרניה
את אזני חתלתולי,
אין ספק: שלחה קרניה
בשבילי, רק בשבילי!"

פלנית קטנה אומרת:
"איזה יום, איזה יום!
החמה היום בוערת
כל היום! כל היום!

מלטפת, מטפחת
את עלי וגבעולי,
אין ספק שהיא זורחת
בשבילי, רק בשבילי!"

החמה בשחוק סוקרת
את יפיו של העולם.
"אור-קרני" - כך היא אומרת,
"לכלם, לכלם!"

האביב הגיע / אילנה אבן-טוב ישראלי

האביב הגיע
צבעוני ורועש,
נדלק בעצים
זורק בהם אש,

צהב ואדום
וסגל פרחוני,
ורד ולבן
וכתם חיקוני,

והאף מתמלא
בריחות הדרים
אפונה ריחנית
וימים אחרים.

וירק בנשמה
כמו מזמן לא היה
ובא לי לרוץ
ולצעק כמשגע.

כי האביב הגיע
צבעוני
ורועש,
והלב שלי אתו

כל כך מתרגש.

מתוך זנבה האדום של הקשת

מאת אילנה אבן-טוב ישראלי
צייר יפתח אלון
כתר 1983

מתוך צריף קטן

מאת לאה גולדברג
צייר אריה נבון
ספרית פועלים 1959

מתוך שיר ידעתי

מאת פניה ברגשטיין
ציירה צילה בינדר
הקיבוץ המאוחד תשל"ה

בערך "אביב" בתזאורוס **אוצר המילים** (ערכו פרופ' חיים רבין וד"ר צבי רדי) מופיעים בין היתר הביטויים "פריחה", "נער", "לבלוב וחינוט הפירות", "התעלות העצים", "האדמה נתערטלה מעגמימותה", "... וכל הארץ פורחת כגן אלוהים", "הסתו עבר, הגשם חלף הלך לו, הניצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו", "התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר, נתנו ריח" ועוד רבים, המתארים התעוררות חושנית בטבע המלווה בהתרוממות רוח ובתחושת התחדשות גם בקרב בני האדם.

פניה ברגשטיין (1908–1950), על רקע ההתרחקות מן החורף המיוצג בצירוף הדחוס "ענני מטר שחורים", מזכירה את מאפייניו המוסכמים של האביב: השיר נפתח בהברה האונומטופיאלית "ציף" ובשתי שורות שכולט בהן מצלול עשיר בהגה TS ומדמה ציורים. למילים "שיר", "צֶהֱלָה" ו"צוֹחֵק" המהדהדות קולות אופטימיים מצטרפות הנרדפות "גיל" ו"שִׁשׁוֹן" ומגדירות את מצב הרוח. ברגשטיין בחרה ב"חֶמָה" וב"זֶהָב" להבלטת נוכחותה המיטיבה של השמש, וכן ב"נֶצֶן" ו"עֲלֵעֲלִיו" (הדור הבא בצומח) וב"לְדִי" (הדור הבא באדם) כדי לרמוז על התחדשות וצמיחה. את התיאור היא חותמת בצירוף "חֶמְדַּת אָבִיב", ההולם את הלשון הפיוטית בשיר.

לאה גולדברג (1911–1970) מתארת את השפעתו המצהילה של האביב במרחב הביתי הצנוע, היום-יומ ומציבה את השמש מול שלושה ברואים נטולי ייחוד, שוליים: דרורה (אפורה), חתול (חי באשפתות) וכלנית (תננית אך קטנה ועונתית). לכל אחד מהם מונולוג משלו; בתיאור הדרורה והחתול נרמזת הורות מסוּגָה. הבית האחרון מכוון את המבט אל השמש, אָם נדיבה כל-יכולה, המבטיחה שפע "נחת" - לכול.

האביב של **אילנה אבן-טוב ישראלי (1940)** הוא יצרי וחושני מאוד, כפי שרומזת המטפורה "נִדְלָק בְּעֵצִים / זֹרֵק בָּהֶם אֵשׁ". מלבד התארים "צבעוני" ו"רועש" מופיעים לאורך השיר שמות צבעים ושמות תואר הגודשים אותו בקולות, בניחווחות וברגשות - מן הענוג ("רֹד וְלָבָן / וְכָתֵם תִּיכְנִי") עד לסוער ("וּבָא לִי לְרוּץ / וְלִצֶּעַק כְּמִשְׁגָּע"). להבדיל משני השירים האחרים, המדגישים את "ובפֶל" ו"לְכֶלֶם", הבית השני כאן אישי מאוד ונרמזים בו סערת רגשות וכיסופים. נירה לוי

